

ПСИХОАНАЛІТИЧНІ МОТИВИ РЕТРО-ДЕТЕКТИВІВ

Б. КОЛОМІЙЧУКА ТА А. КОКОТЮХИ

Майборода Вікторія

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

Землянська Аліна,

к.філол.н, доцент

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

e-mail: uzunkoleva@ukr.net

Основною ознакою ретро-детективу як жанру є змалювання певної епохи, віддаленої в часі, що становить інтерес для читача не лише в контексті злочину, який розслідують, а й сама по собі, як певний особливий простір, сповнений легенд, історичних загадок, неповторного колориту.

У серії «Ретророман» вийшло кілька детективів Б. Коломійчука та А. Кокотюхи, дія в яких відбувається у Львові початку ХХ ст. Автори створюють віртуальну карту міста, згадуючи реальні маршрути, вулиці й будинки, часто зафіксовані в історичних виданнях і архівах, а також ті, що збереглися до сьогодні; розповідають про етичні норми й правила поведінки у тогочасному соціумі, способи розваг, види діяльності мешканців міста; часто фіксують особливості економічних та соціально-політичних реалій доби. Окремі маркери епохи, зокрема віртуальну топографію, дуже легко відтворити за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, тож, як зауважують С. Шаров і Т. Шарова, подібна візуалізація сприятиме підтриманню цікавості у сучасного читача, допомагатиме глибшому розумінню твору [4].

У контексті передачі сутності епохи органічним є звернення письменників до висвітлення популярного у той час психоаналітичного вчення З. Фрейда. Тим більше, що Львів (німецькомовна назва – Лемберг) до I світової війни був у складі Австро-Угорської імперії, в межах якої, у Відні, працював відомий лікар. «Доктор Фройд! Знову доктор Фройд! Я, між іншим, нічого доброго не чув про цього суб'єкта», – це не лише цитата з нового ретро-детективу Богдана Коломійчука, а й озвучена тенденція часу описаної ним доби» [3], – зазначає А. Кокотюха в одній зі своїх рецензій.

Пряме відсилання до теорії підсвідомого віденського вченого бачимо у творі Б. Коломійчука «Візит доктора Фрейда» (2016). Тут сам психоаналітик є одним із персонажів. Власне, вся інтрига вибудовується навколо особистості маніяка-вбивці, якого З. Фройд допомагає розшукати львівському комісарові Адаму Вістовичу.

Приводом для співпраці є візит до лікаря на консультацію одного із мешканців Відня, якому весь час снилися вбивства, що згодом перетворювались на реальність, але ставалися з кимось іншим. Саме психоаналітик, зрештою, допоміг вирахувати справжнього злочинця та відкрити його слабкі місця, що дозволило заманити його у пастку. Однак, на думку критиків, постать лікаря-вченого, радше, допомагає автору створити відповідний антураж, атмосферу злочину, першоосновою якого є страхи і підсвідомі бажання й потяги, ніж дійсно занурює в психоаналітичну теорію та її практичну дію [1]. Більшість питань, пов'язаних саме з цим аспектом твору, залишаються без відповіді, переключаючи увагу читачів на власне детективну фабулу.

У романі «Візит доктора Фрейда» наявне також відсилання до першого твору циклу ретро-детективів Б. Коломійчука – «Німфи болю» (2015), де одним із головних персонажів є лікар-психіатр Аркадіуш Тофіль, що виявляється маніаком. Професор убиває жінок, що беруть участь в еротичних оргіях у таємничих закритих клубах, як, наприклад, «Клуб лікувальної гімнастики» – осередок «девіантної» поведінки. Причина психічної хвороби Тофіля, який намагався звинуватити одного зі своїх пацієнтів, записавши йому в картку свій діагноз, у тому, що в дитинстві над ним знущалася його гувернантка. Як виявив Адам Вістович, що розслідував справу, ця жінка й досі жила із лікарем у якості служниці як постійне нагадування йому про його «зіпсованість».

Незадоволені бажання й комплекси стали причиною убивства і в ретро-романі А. Кокотюхи «Автомобіль із Пекарської» (2015). Жертва, Агнешка Радомська, донька нафтового магната, гралася з еротичними фантазіями заміжніх чоловіків і жінок, створюючи умови для їх задоволення у клубі «Доміно». Для Агнешки це було черговою забавкою, способом розвіяти сум. Її помічниця Дана Лілік, яка, начебто, її обожнювала й у всьому наслідувала, насправді ненавиділа свою покровительку через елементарні заздрощі. Те, за що вдома Дану вважали б повією і соромили на людях, Агнешці сходило з рук через її зв'язки і гроші. Коли покровителька відібрала коханого чоловіка дівчини, усі приховані почуття знайшли вихід у вбивстві заможної спадкоємиці в салоні власного автомобілю. Здатність Дани вміло грати роль слухняної помічниці в салоні «Модна Агнеля», німої служниці в клубі інтимних розваг «Доміно», заможної панянки при відсутності грошей і житла позначилася й на театралізації злочину. «А тіло в салоні автомобіля – чергова театральна декорація. Нехай Агнешка помре серед свого багатства, біля власної вілли, на найзаможнішій вулиці Львова, у власній автівці. Мати яку – розкіш, доступна навіть не всякому заможному чоловікові» [2, с. 141], – пояснює поведінку дівчини Клим Кошовий, який розслідував убивство. Тож наперед у художньому тексті знову виступають психоаналітичні мотиви, які дозволяють досить об'ємно передати колорит зображуваної доби і ті причини, що лягли в основу злочину.

Отже, елементи психоаналізу досить чітко вирізняються в аналізованих зразках ретро-детективів Б. Коломійчука та А. Кокотюхи. Автори використовують потаємні бажання, комплекси, незадоволені потяги своїх персонажів для побудови детективної інтриги та зацікавлення читачів, і насамперед – через відтворення нравів і звичаїв Європи, зокрема Львова, початку ХХ ст.

Список використаних джерел

1. Алушкін С. Апологія «бульварного роману» / С. Алушкін. – Режим доступу : <http://www.leport.com.ua/apologiya-bulvarnogo-romanu/>. – Leport: літературна платформа.
2. Кокотюха А. Автомобіль із Пекарської / А. Кокотюха. – Х. : Фоліо, 2015. – 283 с.
3. Кокотюха А. Фройд вам у поміч [Рец. на: Богдан Коломійчук. Візит доктора Фрейда. – Харків, Фоліо, 2016. – 185 с.] / А. Кокотюха. – Режим доступу : <http://bukvoid.com.ua/criminal/2016/09/27/233645.html>. – Буквоїд.
4. Шаров С.В. Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів: навч.-метод. посіб. – [2-ге видання доп. і перероб.] / С.В. Шаров, Т.М. Шарова / [передмова проф. І.Л. Михайлина]. – Харків: Федорко, 2014. – 200 с.

АКТИВНІСТЬ SD і 2-OGD У ГЛАДКІЙ М'ЯЗОВІЙ ТКАНИНІ ШЛУНКУ ГУСЕЙ ЗА ДІЇ РОЗЧИНУ МЕНАДІОНУ

Майборода Данііл

Науковий керівник: д. сільськогосп. наук, проф. Данченко О.О.

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

e-mail: danibox@mail.ru

Відомо, що похідні хінонів володіють широким спектром біологічної активності, і використовуються в якості терапевтичних, антипаразитарних препаратів та як стимулятори росту кишкової мікрофлори [2]. Так менадіон (2-метил-1,4-нафтохінон) здатен помірно підсилювати транспорт електронів, що стимулює роботу системи антиоксидантного захисту (АОЗ) [4]. З іншого боку K_3 викликає редокс зсуви в клітині виступаючи в якості прооксиданта та генеруючи супероксид радикали [3], що індукують роботу системи АОЗ та деяких дегідрогеназ і дихального ланцюга у одноклітинних організмів та в тканинах печінки щурів [5]. Дослідження роботи дегідрогеназ ЦТК різних типів м'язової тканини гусей мають розкрити механізми їхньої динаміки в залежності від ступеня споживання кисню тканинами, що може бути корисним для вибору правильної стратегії застосування даного препарату та підбору раціону годівлі для підвищення резистентності організму птиці [1].